

Országgyűlési képviselő

Iromány száma: **H/8571.**

Benyújtás dátuma: **2019-12-16 16:00**

Parlex azonosító: **1GW6OF610001**

Címzett: **Kövér László, az Országgyűlés elnöke**

Tárgy: **Határozati javaslat benyújtása**

Benyújtó: **Dr. Keresztes László Lóránt (LMP)**

Határozati javaslat címe: **A Boda térségébe tervezett nagy aktivitású nukleáris hulladéklerakó előkészítésének leállításáról**

Az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 28. §-ának (4) bekezdése alapján „**A Boda térségébe tervezett nagy aktivitású nukleáris hulladéklerakó előkészítésének leállításáról**” címmel a mellékelt határozati javaslatot kívánom benyújtani.

**A Boda térségébe tervezett nagy aktivitású nukleáris hulladéklerakó előkészítésének
leállításáról**

1. Magyarország Alaptörvénye egyértelműen és szilárdan rögzíti a magyar nép biztonságához, az egészséges környezethez és az őt érintő döntések átláthatóságához, valamint a közpénzek közcélú felhasználásához fűződő jogait, valamint az állam és a Kormány ezzel összefüggő kötelezettségeit („NEMZETI HITVALLÁS: Valljuk, hogy a polgárnak és az államnak közös célja a jó élet, a biztonság”; „SZABADSÁG ÉS FELELŐSSÉG I. cikk (1): AZ EMBER sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani. Védelmük az állam elsőrendű kötelezettsége”; „XX. cikk (1) Mindenkinek joga van a testi és lelki egészséghez”; „XXI. cikk (1) Magyarország elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez”; „37. cikk (1) A Kormány a központi költségvetést törvényesen és célszerűen, a közpénzek eredményes kezelésével és az átláthatóság biztosításával köteles végrehajtani”; „39. cikk (2) A közpénzekkel gazdálkodó minden szervezet köteles a nyilvánosság előtt elszámolni a közpénzekre vonatkozó gazdálkodásával. A közpénzeket és a nemzeti vagyont az átláthatóság és a közélet tisztaságának elve szerint kell kezelni. A közpénzekre és a nemzeti vagyonra vonatkozó adatok közérdekű adatok.”). Mindezek alapján a jelentős egészségi, környezeti, nemzetbiztonsági és költségvetési kockázatot igénylő, az atomerőművek békés hasznosításával összefüggő döntések és cselekvések is fokozott körültekintést igényelnek;

2. Orbán Viktor, Magyarország miniszterelnöke – vélelmezhetően az Alaptörvény fent említett Hitvallása és cikkei alapján – 2015. április 28-i pécsi látogatása alkalmával kinyilvánította: „És végezetül volt még egy kérdés.... Ez a nukleáris létesítmények és Pécs város viszonyrendszere. Világos irányelveket követünk. Pécsiek nélkül ilyen kérdésekben nem lehet dönteni. Az lesz, amit Pécs és a Pécs környékiek akarnak az ilyen kérdésekben, ebben a konkrét kérdésben is. Úgyhogy várjuk, hogy Pécs városa és a Pécs környéki települések döntésre jussanak. Nem szükséges tehát a kormány ellen tüntetni, mert ezt a kérdést nem a kormány fogja eldönteni, hanem Pécs városának javaslata alapján közösen fogjuk megtalálni a megoldást, ahol elsőbbséget kap a pécsi és a Pécs környéki emberek véleménye.” Ez a Nyilatkozat megkérdőjelezhetetlen támogatást nyújt a tekintetben, hogy Pécs város és környéke elsőbbségi elven felelősen dönthet és hathatósan kinyilváníthatja - a demokratikus intézményrendszer által meghozott - akaratát a területén, ill. a tervezett tevékenységek, létesítmények szakmai szempontok alapján becsült hatásterületén tervezett, az atomenergia hasznosításával összefüggő tevékenységek és létesítmények ügyében;

3. 1. Magyarország területén 1982-től kezdődően folyik atomerőművi villamosenergiatermelés. A hatályos energiapolitikai döntések értelmében a Paksi Atomerőmű 1-4 blokkja üzemidő-hosszabbítási programjának eredményeként az atomerőmű négy, egyenként 500 megawattos reaktorblokkja közül az 1. blokk 2032-ig, a 2. blokk 2034-ig, a 3. blokk 2035-ig, a 4. blokk 2037-ig termelhet villamos energiát. Időközben döntés született a Paksi Atomerőmű telephelyén két új, egyenként 1200 megawatt teljesítményű blokk építéséről is. Mindezek következtében fokozott felelősséget jelent a keletkező kis- közepes és nagy radioaktivitású hulladékok kezelése, átmeneti

tárolása, szükség esetén végleges elhelyezése;

A kiégett fűtőelemek és a radioaktív hulladékok felelősségteljes és biztonságos kezelését szolgáló közösségi keret létrehozásáról szóló 2011. július 19-i 2011/70/Euratom tanácsi irányelv 4. cikke előírja, hogy a tagállamoknak a kiégett fűtőelemekre és a radioaktív hulladékok kezelésére vonatkozóan nemzeti politikát kell kidolgozniuk és fenntartaniuk. A magyar Országgyűlés a fenti előírásnak megfelelően 21/2015. (V. 4.) OGY határozatával elfogadta a kiégett üzemanyag és a radioaktív hulladék kezelésének nemzeti politikájáról szóló dokumentumot;

4. Az Országgyűlés kiemelt figyelemmel kíséri Magyarországnak a kiégett üzemanyag és a radioaktív hulladék kezeléséről szóló nemzeti programja végrehajtását, melynek kapcsán szükségesnek tartja több, aggodalomra okot adó kérdés mielőbbi rendezését, melyek a következők:

a) Egy 1966-ban keltezett kormányközi egyezmény rendelkezett arról, hogy Magyarországon atomerőmű épül. A vonatkozó megállapodás értelmében a kiégett fűtőelemeket Magyarország 1998-ig szállíthatta vissza Oroszországba. A nemzetközi és a hazai politikai, társadalmi, gazdasági viszonyok, a technológiai lehetőségek azóta jelentősen megváltoztak. Az új európai uniós alapelv alapján a nukleáris hulladékokról minden országnak magának kell gondoskodnia, így többek között a nagy aktivitású hulladékokról is. Elfogadhatatlan ezért, hogy - miközben gondoskodni kell a növekvő mennyiségű hulladék átmeneti tárolásáról is - az azóta felgyülemlett és a jövőben még keletkező nagy radioaktivitású hulladék megfelelő, végleges kezelésének, elhelyezésének kérdése egyáltalán nem megoldott;

Több évtized alatt – sok ráfordítással – csupán koncepcionális elképzelések születtek, és a kiterjedt kutatások, nemzetközi együttműködési törekvések ellenére bizonytalan, hogy akár több százezer évig mi lesz a sorsa több mint ezer köbméternyi nagy aktivitású hulladéknak. Kedvezőbb technológiai megoldást jelenthet a sugárzó hulladékok újradúsítása (reprocessálás), azonban ennek is megvannak a sajátos feltételei, különös tekintettel az eljárásra vonatkozó szerződés megkötésére külső országbeli féllel, a biztonságos szállításra, majd a végleges elhelyezésre. De erről sem született még döntés. Magyarország esetében különösen aggodalomra ad okot stratégiai jelentőségű felszín alatti vízbázisunk országos, regionális és helyi – mennyiségi és minőségi – védelme, melyet egy ilyen beruházás – különösen havária, gondatlanság esetén - bármilyen távon veszélybe sodorhat;

b) Magyarország kormánya úgy kötött szerződést a további paksi blokkok megépítésére, hogy egyáltalán nem rendelkezett és most sem rendelkezik az illetékes hatóságok által engedélyezett és minden egyéb szempontból társadalmi támogatást, de legalábbis egyetértést vagy tudomásulvételt élvező, a nagy radioaktivitású hulladékok végleges elhelyezésére alkalmas lerakóhellyel;

Mindez alapvetően ellentmond a környezetvédelem elővigyázatosságról és megelőzésről szóló, valamint a „szennyező fizet” alapelvének, és súlyos környezetbiztonsági kockázatot jelent az ország számára. A meglévő atomerőművi blokkokból kikerülő nagy radioaktivitású hulladékok biztonságos elhelyezése mellett az új atomerőművi blokkok tervezett megépítése is aggályos, minthogy a világon még sehol nem létesült ilyen lerakóhely, és nem ismeretes teljes mértékben tudományosan elismert, alkalmas, és finanszírozási szempontból hosszú távra is vállalható technológia sem. Az utóbbi években gyakoribbá váló terrortámadások miatt a hulladékok szállításának és elhelyezésének

környezetbiztonsági kockázata is jelentős mértékben megnövekedett;

c) Az atomenergiáról szóló törvény VI. Fejezete rendelkezik arról, hogy Központi Nukleáris Pénzügyi Alapot kell létrehozni a radioaktív hulladék végleges elhelyezése, a kiégett üzemanyag átmeneti tárolása és a nukleárisüzemanyag-ciklus lezárása, valamint a nukleáris létesítmény leszerelésével összefüggő feladatok finanszírozása érdekében;

A törvény előírásai szerint hazánkban az MVM Paksi Atomerőmű Zrt. köteles a törvényben előírt feladatok végrehajtásához szükséges költségeket a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap számlájára az egyes évekre megállapított összeg mértékében befizetni úgy, hogy az a törvényben részletezett feladatok végrehajtásának költségeit teljes mértékben fedezze. A Központi Nukleáris Pénzügyi Alap pénzeszközeit a kincstári egységes számlán elkülönítetten kell nyilvántartani, és kizárólag ezen célokra lehet felhasználni. Tekintettel arra, hogy a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap alapvető céljainak (a radioaktív hulladék végleges elhelyezése, a nukleárisüzemanyag-ciklus lezárása, a nukleáris létesítmény leszerelésével összefüggő feladatok finanszírozása) megvalósításának módjai és költségei jelenleg nem ismeretesek az Országgyűlés előtt, aggályos, hogy a Központi Nukleáris Pénzügyi Alapban felhalmozódó források fedezik-e majd a szükséges feladatok költségeit. Különösen, mert ezek közül némelyik, például a radioaktív hulladékok végleges elhelyezését célzó lerakók megfelelő biztonsági szintű fenntartása és őrzése többszázezer éves feladat, miközben az atomerőmű néhány évtizeden belüli bezárása és leszerelése után a pénzügyi alapba történő befizetésekre már nem kerül sor;

d) Az Alaptörvényben foglalt állampolgári jogok - különösen a biztonsághoz, az egészséges környezethez és az őt érintő döntések átláthatóságához, valamint a közpénzek közcélú felhasználásához fűződő jogok – alapján megkerülhetetlen, hogy nukleáris létesítmények (beleértve a radioaktivitású lerakókat) létesítésére csak olyan helyen kerüljön sor, ahol e beruházáshoz a Kormány a környezeti, műszaki, biztonsági és egyéb szakterületi követelmények teljesülésén túl az érintett települések és a lakosság beleegyezésével, támogatásával is bír. Az érintett települések körét, a hatásterületet az elővigyázatosság elve és a legszigorúbb nemzetközi szakmai előírások és gyakorlat alapján kell meghatározni. A lehetséges területek közül ki kell zárni azokat, amelyek nagyobb népességszámú városok (pl. megyei jogú városok) közelségében helyezkedik el;

Minden ilyen beruházás alapvető feltétele a tervezés és a megvalósítás átláthatósága, a nyílt, folyamatos és független tájékoztatás, valamint a döntési folyamatokban a társadalmi részvétel és a közérdek érvényesülésének biztosítása.

e) Az Országgyűlés mindezek alapján felhívja a Kormányt, hogy Orbán Viktor hitelessége és szavahihetősége érdekében, a 2015-ben tett ígéretét betartva: vegye figyelembe és tartsa tiszteletben Pécs megyei jogú város önkormányzata közgyűlésének határozatát a Bodára tervezett nagy aktivitású nukleáris hulladéklerakó kapcsán, mely szerint ellenzi, hogy a Pécs közvetlen környezetében található Bodai Agyagkő Formációt érintően bárminemű nagy aktivitású hulladéklerakót létesítsenek és nem támogatja semmilyen nukleáris energia előállításával és tárolásával összefüggésben telepítendő létesítmény létrehozását;

5. A fentiek alapján a Kormány

a) 2020. május 1-ig készítsen jelentést az Országgyűlés számára Magyarország kiegészített üzemanyag és a radioaktív hulladék kezeléséről szóló nemzeti programja végrehajtásának helyzetéről és a szükséges változtatásokról;

b) 2020. október 31-ig készítsen jelentést az Országgyűlés számára a Központi Nukleáris Pénzügyi Alapba történő befizetések eddigi, évenkénti alakulásáról, valamint Paks I további és Paks II várható üzemidejére becsülhető befizetések alakulásáról;

c) 2020. október 31-ig készítsen jelentést az Országgyűlés számára, amely tartalmazza Paks I és Paks II üzemelése során keletkezett, illetve keletkező radioaktív hulladéktípusok végleges elhelyezésével, a lerakók fenntartásával és őrzésével, a kiegészített üzemanyag átmeneti tárolásával és a nukleárisüzemanyag-ciklus lezárásával, valamint a nukleáris létesítmények leszerelésével összefüggő feladatok összes költségét és azok szükségessé váló fedezetének ütemezését;

d) 2020. október 31-ig adjon tájékoztatást legalább Paks I esetében arról, hogy az üzemanyagciklus hogyan záródik majd: lesz-e reprocessálás, vagy átmeneti tárolás és végleges lerakás következik;

e) 2020. október 31-ig adjon tájékoztatást arról, hogy amennyiben a Központi Nukleáris Pénzügyi Alapban rendelkezésre álló forrás nem lesz elégséges a törvényben rögzített feladatok végrehajtására, ki, miből és mikor fedezi a különbözetet;

f) 2020. október 31-ig adjon tájékoztatást arról, hogy Paks I és Paks II leszerelése, és így a Központi Nukleáris Pénzügyi Alapba történő atomerőművi befizetések megszűnése után a radioaktivitású hulladékok nagy időtávú biztonsági őrzésének és a lerakók fenntartásának a feladatait ki és miből fedezi? Ez milyen nagyságú, hány évre szóló terhet jelent majd a nemzetgazdaság számára;

g) folyamatosan biztosítsa a független tájékoztatás, a társadalmi részvétel feltételeit az atomerőmű működésével, bővítésével, leszerelésével, a radioaktív hulladékok sorsával, valamint mindezek nemzetgazdasági hatásaival összefüggő kérdésekben.

6. A Kormány vizsgálja felül és haladéktalanul tájékoztassa az Országgyűlést a 2014. évi II. törvény Magyarország Kormánya és az Oroszországi Föderáció Kormánya közötti nukleáris energia békés célú felhasználása terén folytatandó együttműködésről szóló Egyezmény keretében az MVM Paks II. Atomerőmű Fejlesztő Zártkörűen Működő Részvénytársaság és orosz részről a Nizhny Novgorod Engineering Company Atomprojekt Részvénytársaság között 2014. december 9-én Budapesten megkötött szerződés felmondásának, illetve Magyarország nemzetstratégiai érdekei szerinti módosításának lehetőségeiről.

Általános indokolás

Magyarország Alaptörvényének szelleme és betűje is azt követeli, hogy nem tehetünk engedményeket a biztonság kérdéskörében, különösen, ha atomenergiáról van szó. A biztonságos atomenergia a csernobili és a fukusimai atomerőmű-katasztrófa után csupán illúzió. Az atomerőművek kiszámíthatatlan és vállalhatatlan veszélyforrást jelentenek, de nem csak működésük során, hanem azután is, tekintettel a kis- közepes- és nagy aktivitású hulladék sokévtizedes, évszázados ártalmatlanítási, elhelyezési feladataira.

Magyarországon a Paksi Atomerőmű ma úgy működhet, hogy nincs se döntés, se megoldás, de még példaértékű és megnyugtató nemzetközi példa sem a nagy radioaktivitású hulladékok végleges és biztonságos elhelyezésére. A Kormány a magyar társadalmat nem tájékoztatja megfelelően az atomenergia-hasznosítás sajátos költségeiről és több százezer évre kiható következményeiről, kapcsolódó feladatairól és veszélyeiről.

Ezért elvárhatatlan kötelezettség volna, ha a Kormány valamely települését, településeit az egyetértésük nélkül kötelezné pl. a nagy radioaktivitású hulladékok befogadására. Pécs megyei jogú város e tekintetben már határozatban kinyilvánította nemleges választát, melyet a Kormánynak az Alaptörvény és az idézett miniszterelnöki ígéret alapján az Országgyűlés erre irányuló határozata alapján is tiszteletben kell tartania.

Ha Orbán Viktor hitelességét kockáztatva nem tartja be 2015-ben tett ígéretét, és Pécs egyértelmű elutasítása ellenére folytatják a Bodára tervezett nagy aktivitású hulladéklerakó előkészítését, akkor kiderül, hogy miniszterelnökként adott szava semmit nem ér.

Mindez arra inti az Országgyűlést, hogy az atomenergia energetikai hasznosításával összefüggő kérdésekről átfogóan és részleteiben is tájékozódjon, segítse elő a felelős kormányzati döntéshozatalt, szükség szerint a politikai és a személyes számonkérést, és egyúttal segítse elő az állampolgárok megfelelő tájékoztatását is.